

тута и закона градских. Сматрајући тај посао достојним и похвалним и да је од политичког, јавног и општег интереса, Вијеће је истакло потребу да се сачувају писани закони предака „из времена њихове слободне владавине“, јер пријети опасност да многи пропану, пошто су папири постали трошни. Зато је Вијеће одлучило да се ти закони штампају. Ректор и судије су препоручили да се постојећи закони, који се налазе у свесци Статута с додацима, повјере марљивој особи да их препише, и да се, о трошку Которске општине, штампају у Млецима. Даље се предлаже да се штампање повјери двојици которских племића који ће „довршити то дјело“, на начин како захтијевају општи интереси. У Малом (тајном) вијећу ово је примљено једногласно, а у Великом вијећу са 30, против 6 гласова.

За редакторе Статута било је предложено 5 кандидата. Људевит Главати (предложен од Александра Пасквали, судије) добио је 21 глас, против 13; Фрањо Болица, судија (предложен од Винка Буће, судије), добио је 27, против 4; Маријан Бућа (предлог Фрања Болице, судије) добио је 24, против 12; Трифун Вракјен (предлог Бернарда Пиме) 17, против 14, а Иван Драго (предлог Лауренција Буће) добио је 12, против 21 глас.

Изабрани су: Фрањо Болица и Маријан Бућа (LXXVIII 465).

Иво Стјепчевић и Ристо Ковијанић

БИБЛИОТЕКА НА ЦЕТИЊУ 1638 ГОД.

Професор Р. Ј. Драгићевић у своме чланку Црнојевића Штампарија и двор на Цетињу средином XVII вијека (Историски записи IX, 1953, 532—533) позива се на књигу професора Јована Радонића, Римска курија и јужнословенске земље од XVI до XIX века (1950, стр. 128), у жељи да покаже да је Штампарија Црнојевића постојала на Цетињу све до 1638 год. Проф. Радонић препричава извештај мисионара Леонардија из 1638 год. и каже да се у њему истиче да се „у цетињском манастиру, седишту епископа, налази врло велика српска штампарија с ћириловским словима“. Од те Радонићеве констатације полази Драгићевић, па закључује да ја немам право што доказујем да је Штампарија Црнојевића пренета са Цетиња на Обод и ту пропала (в. Историски зписи VI, 1950, 261; VIII, 1952, 3; Историски часопис II, 1951, 344—346). Извештај Леонардијев, како га препричава проф. Радонић, потврђивао би старо мишљење, које је недавно Драгићевић поново

образложаво (у расправи Обод или Цетиње, Стварање VIII, 1953, 275—279), да је Штампарија основана на Ободу, па пренета на Цетиње. Сад Драгићевић додаје да је Штампарија вероватно пропала тек 1692 год., када су Млечићи разрушили Цетињски манастир.

Драгићевић се ослања на Радонићево препричавање Леонардијевог извештаја, а губи из вида цитат из самог италијанског оригинала који се код Радонића налази у загради: *v'è la più copiosa libreria in carattere e idioma illirico serviano*. Проф. Радонићу је, наравно, познато да је *libreria* књижара, књижница, орман за књиге, па зато, у предубеђењу да се то место у извештају односи на штампарију, напомиње у самом тексту: „погрешно место *stamperia*“.

Леонарди није погрешно употребио реч *libreria* место *stamperia*. То се види по изразу идиома. Библиотека може да буде састављена од књига написаних или наштампаних „словима и на језику илирском српском“. А штампарија не може бити ни на каквом језику.

На Цетињу је 1638 год. заиста постојала библиотека. То је била библиотека Цетињског манастира. Сачувао нам се попис њених књига из 1592/93 год. Налази се на Минеју и прологу за април, који је писан 1559 год. у самом Цетињском манастиру. И данас је у манастиру, под бр. 32 (Д. Вуксан, Рукописи Цетињског манастира, Зборник за историју Јужне Србије и суседних области I, 1935, 202—203; упор. Ђ. С. Радојичић, Историски часопис II, 1951, 335). Попис обухвата 42 књиге. За Цетиње и за оно доба то је била *la più copiosa libreria*. О библиотеци Цетињског манастира треба видети и чланак Д. Вуксана, Историја србуља манастира Цетињског (Записи XX, 1939, 93—100). У поменутом попису код Вуксана стоји: „12 комат месечник“, али је изостављено њихово набрајање (и у опису рукописа и у чланку).

У књизи проф. Радонића помиње се и писмо морачког синода из 1653 год. Оно садржи потврду да у XVII веку у српским земљама није било штампарије. По Радонићевом наводу, у писму се каже да Турци „однимише от нас грамате и филозовје учителице и станпарје красних риторских книг“. Због тога учесници синода од папе траже „и станпарију в нашој србцеј земли“ (стр. 319).

Из свега реченог излази да Драгићевић није нашао поткрепљење за мишљење да је Штампарија постала на Ободу а пропала на Цетињу. Ја остајем при своме мишљењу, а другом приликом проговорићу о разлозима које је Драгићевић изнео у поменутој својој расправи Обод или Цетиње.